

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DOK-1-421/10/04/GG

Warszawa, 2004-04-30

D E C Y Z J A Nr DOK - 32/2004

Na podstawie art. 17 w związku z art. 12 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 z późn. zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego na wniosek United Technologies Corporation z siedzibą w Hartford (USA), **wyraża zgodę na dokonanie koncentracji**, polegającej na przejęciu przez ww. przedsiębiorcę kontroli nad spółkami bezpośrednio i pośrednio zależnymi od Linde AG z siedzibą w Wiesbaden (Niemcy), tworzącymi Dział Chłodniczy Linde AG.

U Z A S A D N I E N I E

W dniu 24 marca 2004 r. do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynęło zgłoszenie zamiaru koncentracji, polegającej na przejęciu przez United Technologies Corporation z siedzibą w Hartford (USA), kontroli nad spółkami tworzącymi przedsiębiorstwo chłodnicze (Dział Chłodniczy) Linde AG z siedzibą w Wiesbaden (Niemcy).

W związku z tym, iż:

- spełnione zostały niezbędne przesłanki uzasadniające zgłoszenie koncentracji, bowiem łączny obrót przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia przekroczył 50 mln euro, tj. kwotę określoną w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą antymonopolową,
- przejęcie kontroli nad innym przedsiębiorcą jest jednym ze sposobów koncentracji określonym w art. 12 ust. 2 pkt. 2 ww. ustawy,

- w przedmiotowej sprawie nie występuje żadna okoliczność z katalogu przesłanek egzoneracyjnych, wymienionych w art. 13 ustawy antymonopolowej, powodująca odstąpienie od obowiązku zgłoszenia koncentracji,

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej także organem antymonopolowym, wszczął postępowanie w niniejszej sprawie, o czym powiadomił stronę pismem z dnia 30 marca 2004 r.

Z informacji zawartych w zgłoszeniu wynika, że niniejsza transakcja została zgłoszona bez naruszenia terminu, o którym mowa w rt.. 94 ust 4 ustawy antymonopolowej. Strony transakcji podpisały Umowę Kupna Udziałów w dniu 15 marca 2004 r., natomiast zgłoszenie zamiaru koncentracji zostało wystosowane do UOKiK w dniu 22 marca 2004 r., a więc z zachowaniem terminu siedmiu dni od zawarcia powyższej umowy.

W trakcie postępowania organ antymonopolowy ustalił, co następuje.

Przyczyny i opis transakcji.

Zgodnie z Umową Kupna Udziałów z dnia 15 marca 2004 r., United Technologies Corporation, za pośrednictwem kilku swoich spółek zależnych, zamierza nabyć wszystkie akcje/udziały w spółkach należących do Działu Chłodniczego Linde AG, który składa się z ponad 30 spółek bezpośrednio i pośrednio zależnych od Linde AG. Spółki te zlokalizowane są głównie w krajach europejskich, w tym również w Polsce, gdzie w ramach niniejszej transakcji, United Technologies Corporation przejmie kontrolę nad spółką Linde Polska – Urządzenia i Systemy Chłodnicze Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

Przedmiotowa transakcja zakłada połączenie działalności United Technologies Corporation i Linde AG w zakresie produkcji i sprzedaży sprzętu chłodniczego. Technologiczna wiedza i znajomość rynku obu przedsiębiorców umożliwi optymalizację oferty branżowej, co w rezultacie doprowadzi do zrealizowania szeregu synergii, wśród których najważniejszymi będą:

- oszczędności na kosztach operacyjnych, wynikające z optymalizacji produkcji i wydłużenia cykli produkcyjnych,
- oszczędności zakupowe,
- oszczędności w zakresie kosztów sprzedaży, kosztów administracyjnych i kosztów ogólnych,

- zwiększenie zasobów i opłacalności w dziedzinie badań i rozwoju, usług technicznych oraz technologii informatycznych.

Uczestnicy koncentracji.

I. United Technologies Corporation – aktywny uczestnik koncentracji – jest spółką holdingową dla amerykańskiej Grupy UTC. Zakres jej działalności obejmuje zarządzanie spółkami grupy i nabywanie udziałów spółek prowadzących działalność powiązaną z działalnością grupy.

Grupa UTC prowadzi działalność w skali ogólnosiwiatowej, poprzez sprawowanie kontroli nad dużymi firmami działającymi w różnych branżach przemysłowych, a mianowicie:

- *UTC Flight Systems*, składającej się z Hamilton Sundstrand i Sikorsky Aircraft – producentów komponentów i sprzętu do kontroli lotów, śmigieł dla samolotów cywilnych, helikopterów dla potrzeb cywilnych i wojskowych;
- *Otis* – producenta wind, ruchomych schodów i chodników, a także systemów transportu wahadłowego;
- *Pratt & Whitney* – producenta silników odrzutowych dla lotnictwa cywilnego i wojska, silników rakietowych, silników do pojazdów kosmicznych;
- *Carrier* – producenta sprzętu OWK (ogrzewanie, wentylacja, klimatyzacja) dla budynków handlowych, przemysłowych i mieszkalnych, części zamiennych i usług związanych z OWK i monitorowaniem budynków, a także producenta sprzętu chłodniczego dla handlu, przemysłu i transportu;
- *UTC Power* – producenta ogniw paliwowych dla zastosowań w handlu, transporcie i kosmonautyce;
- *Chubb* – dostawcy systemów zabezpieczających i usług oraz zabezpieczeń przeciwpożarowych.

W Grupie UTC szczególne znaczenie odgrywa działalność w zakresie produkcji sprzętu lotniczego, bowiem na światowym rynku Grupa ta posiada pozycję lidera w zakresie sprzedaży silników turbośmigłowych – jej udział w tym rynku szacowany jest na ok. 81%.

W Polsce Grupa UTC prowadzi różnorodną działalność za pośrednictwem następujących spółek zależnych:

- Carrier Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – spółka dystrybuje sprzęt chłodniczy i klimatyzatory;

- Instalacje Nalewowe do Napojów Sp. z o.o. z siedzibą w Rudzie Śląskiej – spółka produkuje urządzenia rozlewnicze;
- Firma Usługowo-Handlowa „EKO-TOP” Sp. z o.o. z siedzibą w Rzeszowie – zakres działalności spółki obejmuje zagospodarowanie metalicznych odpadów i złomu;
- Elektrociepłownia „EC-WSK” Sp. z o.o. z siedzibą w Rzeszowie – spółka zajmuje się wytwarzaniem i sprzedażą energii elektrycznej i ciepłej;
- Otis Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – spółka zajmuje się dystrybucją wind, ruchomych schodów i chodników oraz systemów transportu wahadłowego;
- Pratt & Whitney Kalisz Sp. z o.o. z siedzibą w Kaliszu – spółka produkuje części do samolotów;
- Przedsiębiorstwo Budowlano-Remontowe „Konsbud-WSK” Sp. z o.o. z siedzibą w Rzeszowie – spółka oferuje usługi budowlane i remontowe;
- Przedsiębiorstwo Usług Transportowych „Trans-WSK” Sp. z o.o. z siedzibą w Rzeszowie – spółka świadczy usługi przewozowe;
- Przedsiębiorstwo Usługowe „Gambit-WSK” Sp. z o.o. z siedzibą w Rzeszowie – spółka zajmuje się organizowaniem imprez rekreacyjnych, artystycznych oraz sportowych;
- Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego „PZL-Rzeszów” S.A. z siedzibą w Rzeszowie – spółka produkuje i sprzedaje samoloty wojskowe oraz inny sprzęt wojskowy.

II. Linde AG – pasywny uczestnik koncentracji – jest spółką holdingową dla Grupy Linde. Zakres jej działalności obejmuje zarządzanie spółkami grupy i nabywanie udziałów spółek prowadzących działalność powiązaną z działalnością grupy.

Grupa Linde to międzynarodowa grupa technologiczna, która działa w skali światowej w trzech głównych sektorach:

- Gaz i Technologie – w ramach tej działalności Grupa Linde produkuje i dostarcza gazy przemysłowe i medyczne oraz buduje zakłady przemysłowe „pod klucz”;
- Techniki Magazynowe – w ramach tej działalności Grupa Linde produkuje wózki widłowe, wózki elektryczne, sprzęt magazynowy oraz świadczy usługi konserwatorskie i remontowe w zakresie tych urządzeń;
- Chłodnictwo – Grupa Linde jest producentem i dostawcą urządzeń chłodniczych, jak również elementów wyposażenia sklepów.

W Polsce Grupa Linde prowadzi działalność za pośrednictwem swoich spółek zależnych, tj.:

- Linde Polska – Urządzenia i Systemy Chłodnicze Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – spółka jest przedstawicielem Grupy Linde i zarazem dystrybutorem urządzeń chłodniczych produkowanych przez Grupę;
- Linde Gaz Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie – spółka produkuje i sprzedaje gazy techniczne;
- Eurogaz-Gdynia Sp. z o.o. z siedzibą w Gdyni – spółka produkuje i sprzedaje gazy techniczne;
- Gaz-Rem Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku – spółka produkuje i sprzedaje gazy techniczne;
- Linde Material Handling Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Raszynie – spółka prowadzi działalność usługową w zakresie instalowania, napraw i konserwacji maszyn ogólnego przeznaczenia;
- Still Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu – spółka prowadzi działalność usługową w zakresie instalowania, napraw i konserwacji maszyn ogólnego przeznaczenia.

W związku planowaną koncentracją, na rynku polskim dojdzie do połączenia działalności dwóch spółek zależnych z Grupy UTC i Grupy Linde, tj.: Carrier Polska Sp. z o.o. i Linde Polska – Urządzenia i Systemy Chłodnicze Sp. z o.o. Obie spółki działają w sektorze urządzeń chłodniczych, poprzez sprzedaż w Polsce chłodniczych gablot (witryn) wystawowych. Gabloty wystawowe wykorzystywane są do prezentacji mrożonej i chłodzonej żywności. Mogą mieć różne formy i spełniać różne funkcje w zależności od rozmieszczenia ich w sklepie. Gabloty wystawowe dzielą się na: regały wielopoziomowe, regały przeszklone, regały półpionowe z wysuwanymi półkami, regały typu combi i lamy chłodnicze. W zależności od konfiguracji, gablota wystawowa może być stosowana do chłodzenia produktów (o „temperaturze dodatniej”) lub mrozonek (o „temperaturze ujemnej”). Gabloty wystawowe są zwykle wytwarzane na konkretne zlecenie klienta. Głównymi odbiorcami gablot wystawowych są sieci supermarketów i sklepy sprzedające żywność oraz, w mniejszym zakresie, firmy z branży artykułów spożywczych i napojów.

W Polsce największymi odbiorcami gablot wystawowych wytwarzanych przez Grupy UTC i Linde są: Real Sp. z o.o., Macro Cash & Carry Polska S.A., Kaufland Polska Sp. z o.o., Tesco Polska Sp. z o.o., Lindl Polska Sp. z o.o., Ahold Polska Sp. z o.o., Shell Polska Sp. z o.o. oraz Jeromino Martins Dystrybucja Sp. z o.o.

Grupy UTC i Linde szacują swoje łączne udziały w rynku sprzedaży chłodniczych gablot wystawowych na terytorium Polski w 2003 r. na **(tajemnica przedsiębiorstwa)**. Największym konkurentem obu Grup na tym rynku jest firma Norcool/Frigorex – jej udział

szacowany jest na ok. 46%. Inni konkurenci to: Helkama Forste OY z udziałem ok. 37%, Hussman – udział ok. 2%, El-Fi Elletrofinanziaria S.p.A. – udział ok. 1%.

Po sprzedaży swojej działalności związanej z urządzeniami chłodniczymi, Grupa Linde będzie nadal prowadzić na polskim rynku działalność w dwóch pozostałych działach, tj. w zakresie produkcji i sprzedaży gazów technicznych oraz w zakresie usług instalowania, naprawy i konserwacji maszyn ogólnego przeznaczenia.

Organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Rynki, na które koncentracja wywiera wpływ.

W myśl art. 4 pkt. 8 ustawy antymonopolowej, przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, ceną oraz właściwość, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. A zatem rynek ten wyznaczają zasadniczo dwa elementy: towar (*rynek produktowy*) i terytorium (*rynek geograficzny*).

Mając na uwadze powyższą definicję oraz kryteria wyznaczania rynków właściwych, na które koncentracja wywiera wpływ, zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 3 kwietnia 2002 r. w sprawie zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców (Dz. U. Nr 37, poz. 334), organ antymonopolowy uznał, iż:

a) W przedmiotowej sprawie nie ma rynków, na które koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym.

Uzasadniając powyższe należy wskazać, iż wprawdzie obie grupy kapitałowe uczestniczące w niniejszej koncentracji prowadzą działalność na rynku chłodniczych gablot wystawowych (Grupa UTC poprzez spółki kontrolowane przez firmę Carrier, a Grupa Linde poprzez spółki zgrupowane w Dziale Chłodniczym), lecz ich łączny udział – w rynku geograficznym właściwym dla wskazanego rynku produktowego – nie przekracza 20%.

Organ antymonopolowy uznał, iż rynkiem właściwym geograficznie dla chłodniczych gablot wystawowych jest rynek europejski, bowiem właśnie na terenie Europy panują jednolite warunki konkurencji dla tej grupy produktów. Wynika to w szczególności

ze znacznego wzrostu w latach 90-tych liczby klientów detalicznych sprzedających produkty spożywcze. Nastąpiło wtedy znaczne zwiększenie popytu na gabloty wystawowe, na co producenci urządzeń chłodniczych zareagowali zrestrukturyzowaniem swoich zakładów produkcyjnych, tak aby mogły prowadzić sprzedaż na terenie całej Europy. W efekcie tych działań, zamawianie i nabywanie przez klientów detalicznych gablot wystawowych odbywa się obecnie w drodze międzynarodowych lub ogólnoeuropejskich przetargów, a ostatnio także poprzez aukcje internetowe. Ponadto, wymogi dotyczące temperatur stosowanych w gablotach wystawowych przy przechowywaniu różnych rodzajów produktów spożywczych, są zharmonizowane na poziomie EOG za pomocą dyrektyw dotyczących produkcji, dystrybucji i detalicznej sprzedaży niektórych artykułów żywnościowych. Przepisy te niedługo znajdą zastosowanie także w państwach przystępujących do Unii Europejskiej, w tym Polsce.

Reasumując, należy stwierdzić, że poza indywidualnymi wymogami klientów, sprzedaż gablot wystawowych nie napotyka na terenie całej Europy na żadne inne bariery, czy ograniczenia.

W tak określonym rynku geograficznym, tj. europejskim rynku chłodniczych gablot wystawowych, łączny udział Grup UTC i Linde wyniósł w 2003 r. **(tajemnica przedsiębiorstwa)**. Wspólny rynek produktowy uczestników koncentracji nie stanowi zatem rynku, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym.

b) Przedmiotowa koncentracja nie wywrze także wpływu na rynek *w układzie wertykalnym*, bowiem przedsiębiorcy uczestniczący w transakcji, nie prowadzą działalności na rynkach będących rynkami poprzedniego, bądź następnego szczebla obrotu.

c) Organ antymonopolowy uznał również, iż rynkiem na który koncentracja wywiera wpływ *w układzie konglomeratowym* jest światowy rynek silników turbośmigłowych, gdzie Grupa UTC posiada ok. 81% udział. Zdaniem organu antymonopolowego brak jest jednak podstaw aby przypuszczać, iż dysponowanie tak dużym udziałem w tym rynku, może przełożyć się na rynek wspólny dla niniejszej koncentracji, którym – jak wskazano powyżej – jest europejski rynek chłodniczych gablot wystawowych.

***

Przepis art. 17 ustawy antymonopolowej stanowi, iż Prezes Urzędu wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, w wyniku której nie powstanie lub nie umocni się pozycja dominująca na rynku i wskutek czego konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona.

Organ antymonopolowy dokonując oceny zasadności wyrażenia zgody na przeprowadzenie przedmiotowej koncentracji, w tym m.in. analizując skutki, jakie niniejsza transakcja może wyrzucić na rynek polski (ze względu na „zasadę skutku” wyrażoną w art. 1 ust. 2 ustawy antymonopolowej), wziął w szczególności pod uwagę następujące argumenty:

- brak jest rynków, na które koncentracja wywierałaby wpływ w układzie horyzontalnym oraz wertykalnym;
- brak jest jednak podstaw aby przypuszczać, iż dysponowanie dużym udziałem w światowym rynku silników turbośmigłowych, gdzie Grupa UTC posiada ok. 81% udział, może przełożyć się na europejski rynek chłodniczych gablot wystawowych – rynek wspólny w przedmiotowej koncentracji;
- łączny udział Grupy UTC i Grupy Linde w jedynym rynku wspólnym tj. rynku chłodniczych gablot wystawowych na terytorium Polski wynosi ok. 7%. Udział ten jest zatem daleki od poziomu mogącego stanowić zagrożenie dla konkurencji. Ponadto, obie Grupy spotykają się na terenie Polski z konkurencją producentów, posiadających znacznie wyższe udziały w rynku gablot wystawowych na terytorium Polski (np. firma Norcool/Frigorex z udziałem ok. 46%);
- również w Europie pozycja Grup UTC i Linde w zakresie sprzedaży chłodniczych gablot wystawowych nie jest na tyle znacząca, aby planowana koncentracja mogła przełożyć się na wzrost siły rynkowej tych podmiotów w takim stopniu, który mógłby mieć wpływ na warunki konkurencji panujące na tym rynku. Europejski sektor chłodnictwa handlowego jest bowiem rynkiem silnie konkurencyjnym, charakteryzującym się znaczną liczbą zarówno dużych jak i małych producentów. Ponadto na rynku tym istnieje nadmiar wolnych mocy produkcyjnych;
- na rynku chłodniczych gablot wystawowych istnieją nabywcy o dużej sile negocjacyjnej i wymaganiach, w szczególności są to sieci supermarketów i sieci sklepów samoobsługowych. Z uwagi na to oraz na istnienie nadwyżki mocy produkcyjnych, rynek ten charakteryzuje się również spadkiem cen.

Reasumując, należy stwierdzić, iż planowana koncentracja spełnia przesłanki określone w art. 17 ustawy antymonopolowej. W jej wyniku nie dojdzie do powstania pozycji dominującej na wspólnym rynku produktowym, na którym są obecni w Polsce uczestnicy koncentracji. Wskutek planowanej koncentracji nie dojdzie również do istotnego ograniczenia konkurencji.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy antymonopolowej w związku z art. 479²⁸ k.p.c., od niniejszej decyzji stronie przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia.

*Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów*

p.o. Dyrektora
Departamentu Ochrony Konkurencji
Piotr Mück

Otrzymuje:

Pani Katarzyna Olędzka
Pełnomocnik:
United Technologies Corporation
S. Sołtysiński, A. Kawecki & A. Szlęzak
ul. Wawelska 15B
02-034 Warszawa